

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5307]-302

M.A. (Third Semester) EXAMINATION, 2018

SOCIOLOGY

SC-06 : Sociology of Development

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) All questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) What is the difference between growth and development? Explain the concept of human development.

(ii) Define Modernization. Discuss the failures of modernization model of development.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Compare Schumacher's "Small is Beautiful" with Gandhi's "Hind Swaraj" as alternate model to achieve the goal of modernization.

(ii) Explain Modernization theory of development.

P.T.O.

3. Answer any *two* of the following questions in **250** words each : [20]
- (i) Explain Environmentalist approach to development.
 - (ii) Discuss the role of NGO as agent of development in the context of Liberalism.
 - (iii) What is meant by Sustainable Development ?
 - (iv) Examine the role of World Trade Organization (WTO) in Neo-Liberal Development.
4. Write short notes on any *four* of the following in **100** words each : [20]
- (i) Meaning of MNC's
 - (ii) Development and Environmental Crisis
 - (iii) Right to development
 - (iv) Feminist approach to development
 - (v) Issues of Post-Developmentalism
 - (vi) Andre Gunder Frank's views on dependency theory.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

- सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे **500** शब्दात उत्तर लिहा : [20]
- (i) वाढ आणि विकास यामधील फरक काय ? मानवी विकास संकल्पना स्पष्ट करा.
 - (ii) आधुनिकीकरणाची व्याख्या करा. विकासाच्या आधुनिकीकरण आराखड्याच्या अपयशाची चर्चा करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 500 शब्दात उत्तर लिहा : [20]
- (i) आधुनिकीकरणाचे उद्दिष्ट गाठण्या संदर्भातील एक पर्याय म्हणून गांधीजींच्या 'हिंद स्वराज'ची शूमाकरच्या "स्मॉल इज ब्युटीफुल" शी तुलना करा.
- (ii) विकासाचा आधुनिकीकरण सिद्धांत स्पष्ट करा.
3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नाचे 250 शब्दात उत्तर लिहा : [20]
- (i) विकासाचा पर्यावरणवादी दृष्टीकोन स्पष्ट करा.
- (ii) उदारीकरण संदर्भात विकासाचे माध्यम म्हणून बिगर शासकीय संस्थांच्या भूमिकेची चर्चा करा.
- (iii) शाश्वत विकास म्हणजे काय ?
- (iv) नव-उदारमतवादी विकासातील जागतिक व्यापार संघटनेच्या योगदानाचे परीक्षण करा.
4. खालीलपैकी कोणत्याही चारवर 100 शब्दात थोडक्यात टिपा लिहा : [20]
- (i) बहुराष्ट्रीय कंपन्यांचा अर्थ (MNCs)
- (ii) विकास व पर्यावरणात्मक समस्या
- (iii) विकासाचा हक्क
- (iv) विकासाचा स्त्रीवादी दृष्टीकोन
- (v) विकासासोत्तर वादाचे मुद्दे
- (vi) आंद्रे गुंदर फ्रँक यांचे अवलंबन सिद्धांता संदर्भातील विचार.